

ઝેર તો તમારે

ઝેર તો તમારે, પીવાં જ પડશે;
હિસાબી છે વ્યવહાર, શોધો ને જડશે. - ઝેર તો.....

કષાયો ને રાગે-દ્વેષે, વીંટાયાં છે સંબંધ;
આપણે ઉકેલવાના, ગૂંચેલા ઋણાનુબંધ.

જેને તમે રોક્યા હશે, તે જ તમને રોકશે;
જેને સળી કરી હશે, તે જ સામો ટોકશે. - ઝેર તો.....

‘મન’થી જે બાંધ્યું હશે, ભોગવ ‘તું’ મન કૂદશે;
વાણીથી જે બોલ્યાં હઈશું, તેવા પડઘા ગુંજશે.

તનથી ત્રોફ્યાં તાણાવાણા, ચિતરામણો દેખજે;
સૃષ્ટિ ચલતી આપણી જ, દૃષ્ટિ કેરા જોખમે. - ઝેર તો.....

આધિ-વ્યાધિ-ઉપાધિનાં, ત્રણ-ત્રણ શૂળો ખૂંચશે;
વિષયોમાં ખેંચતાણે, તરછોડું વાગશે.

પાશવતાને પોષનાર, દિલમાં વિષ રાખશે;
ઝેરને પચાવનાર, નીલકંઠ બનશે. - ઝેર તો.....

કડક-મીઠી ચા પાનારી, કોમલ-અંગી વજ હોય;
‘કઠ્ઠણ અંગા’ને ધ્રુજાવે, ત્રાગે કપટી શસ્ત્ર હોય.

સોદાબાજી શેરબજારી, ‘રિ-પેમેન્ટી’ રમ્મતે;
ઊંચાનીચી ‘ઈન્ડેક્સો’માં, પુદ્ગલમોહી ભમ્મતે.! ‘H’Z’gd’””””

બે ‘નંબર’નાં નાણાં જેવી, દો ‘નંબર’ કી અપની ‘ફાઈલ’;
‘ઈન્કમટેક્સ ઓફિસર’ જેવાં, કાંટા-છૂરી ‘હસબન્ડ’-‘વાઈફ’.

બે ‘નંબર’ના ચોપડાને, એક ‘નંબર’ સંભાળજે;
જાતે ચિત્તરેલ્યું છે ‘ડ્રૉઈંગ’, નિષ્ફરિયાદ નિભાવજે.! ‘H’Z’gd’””””

કડવી-મીઠી ‘સુગરકોટેડ’, સાંસારિક ‘સ્ટાઈલો’;
મોઢું બગાડી પીઓ તોયે, ફરજિયાત ‘ફાઈલો’.

જબ્બરજસ્તી-બળજબરીથી, પીવા જ પડશે;

તલમાં છે તેલ તેથી, પિલાવું જ પડશે. - ઝેર તો.....

ભૌતિક સુખથી દેહ-‘વિટામિન’, વધુ ગારવતા ખૂંચશે;

અપમાનોથી આત્મ-‘વિટામિન’, ઊખડે મોહ સમૂળે.

અપકારીયે ઉપકારી છે, વૈરાગ્ય વધારશે;

સમતા-સ્થાપક નિમિત્તોને, ‘વ્યવસ્થિત’ ભેટાવશે. - ઝેર તો.....

આપણા જ ‘રિઝલ્ટો’, આંખ સામે આવશે;

આવે છે તે સ્વીકારી લ્યો, દુનિયા આથમશે.

અપમાન દેનારા, નિજશક્તિ આપશે;

સમજીને શમાનારા, કરમ ખપાવશે. - ઝેર તો.....

પૈસા-પ્રસિદ્ધિ-સત્તા માટે, જગ-પુરુષાર્થે આંધળી દોટ;

અંતે હાંફી ‘હોટેટેકે’, પરવશ થાતાં દીઠી ખોટ.

સાચાં મિત્રો વિના દુઃખમાં, આખું દિલડું રડશે;

અંદરનો ખાલીપો ખાશે, કૂડાં કરતૂત કેડશે. - ઝેર તો.....

મોહાસક્તિ ખેંચે જીવની, ઈન્દ્રિયો ચો-પાસથી;

માછીમારની જાળે ફસાયા, જીવાત્મા જંજાળથી.

નમકીન-મિર્ચી-મસાલાં સગલાં, તારી મેથી મારશે;

વાણી-‘બોમ્બો’, તોપ-ઘડાકાં, ઘરનાં ઘરમાં ફોડશે. - ઝેર તો.....

ઉપાય પ્હેલો પ્રસવે છે પછી, ઊભાં થઈ જાયે છે દર્દ;

વાંકો વર જન્મે છે પ્હેલો, પછી જન્મે છે વહુ બેદર્દ.

પત્ની-પ્રતાપે પુત્રોત્પાતે, પતિને તપવું પડશે;

નબળાં-સબળાં બબલાં-બસૂરાં, પ્રાકૃત મૂળ ત્રિતાલ છે. - ઝેર તો.....

ગાતર થઈ ગ્યાં નરમ તોયે, ઢસ્સરડાં ને માથાકૂટ;

બૈરી-છોરાં ટૈડકાવે ને, બંધન લાગે લમણાંકૂટ.

ઘૈડાંઘરની પાંજરાપોળે, પોઈરાં મૂકી આવશે;

તે દી અંદરથી વૈરાગે, બાવો જાગી બોલશે. - ઝેર તો.....

જેને પોતાનાં માનેલાં, એ જ દિયે છે ઝાઝું દુઃખ;

પોતાનાં મનની ઘડભાંજે, ભાગી-ઘડીયું કલ્પિત યુદ્ધ.

પુદ્ગલ-સત્તાની પરવશતા, જીવતાં જોવી પડશે;

પોતાની કઈ સત્તા છે તે, “જ્ઞાની” પાસે જાણજે. – ઝેર તો.....

‘પોલીસ’વાળો રોકે ત્યારે, ગાડી ઊભી રાખવી;

નહીંતર ‘કોર્ટે’ ઘસડી જાશે, કાયદેબંધી જાળથી.

ભોગવે તે કર્મથી મુક્તક, ‘પોલીસ’નો ઉપકાર છે;

સમતાપૂર્વક સહન કરતાં, જાતે દોષ જ નિર્જરશે. – ઝેર તો.....

‘એટૅકિંગ નેચર’વાળાઓ, દુઃખ આપે છે બીજાંને;

આક્રમણોથી તૂટે છે દિલ, ભગ્ન અહમ્ સે દીવાને.

તરછોડેલું છોટું છોડવું, બાવળિયો થઈ શૂળ ભોકે;

કાળજડાને કોરી ખાશે, વેર જ વેરે મૂળ કોધે. – ઝેર તો.....

ભવ-ભવનાં વેરો બાંધે છે, જીભડીની તરછોડો બહુ;

મારું જે થાવાનું થશે પણ, તમને મોક્ષે નહીં જાવા દઉં.

આખી જાતને મૂકે હોડમાં, એવાં પણ કોઈ મળશે;

ઝેરી-ડંખી-દ્વેષીલાના, પ્રતિક્રમણાં કરી છૂટજે. – ઝેર તો.....

લપસી પડવું સહેલું છે પણ, પઢાણ ચડવાં અઘરાં છે;

લપસાવે છે પુદ્ગલ-મોહક, અપના દોષે અજ્ઞા છે.

અતિક્રમ સામે તુર્તે ચેતી, પ્રતિક્રમ ચોખ્ખું કરજે;

નિશ્ચયપૂર્વક પ્રત્યાખાને, સમકિત સામું આવશે. – ઝેર તો.....

‘પ્રોફેસર’ની પરીક્ષા લેવા, આવશે વિદ્યાર્થીઓ;

“જ્ઞાની”ઉપર શંકા કરશે, વિપરીત બુદ્ધિજીવીઓ.

હિતશત્રુઓ આપણે માથે, મછલાં ઘોઈ હરખાશે;

આપણાં જ ભાગીદારો, ટાંટિયાંઓ ખેંચશે. – ઝેર તો.....

અથડાવા જે આવે છે તે, કરવત જેવાં કાપણાં;

તાપણામાં શેકી બાળે, શિંગડાં અહંકારનાં.

આપણે ના અથડાઈએ તો, ‘કૉમન સેન્સ’ખીલશે;
ઉધારેલું ચોપડાનું, જમા થઈ ઉદ્ધારશે. – ઝેર તો.....

‘ભૂલ’નું ‘સ્ટ્રુક્ચર’ ‘ઈગોઈઝમ’, ભાવનિદ્રા’દિ ‘હિપ્નોટિઝમ’;
લોભ-વિષયનું ‘મેસ્મેરિઝમ’, સમસરણા’દિ ‘ટુરિઝમ’.
મોહે-વેરે ઊગતાં બીજ-મૂળ, ઉખેડીને ધૂમજે;
જડ કે ચેતન આકર્ષે પણ, સામે જઈ ના ચોંટજે. – ઝેર તો.....

માછીમારની જાળે ફસાયા, મછલાને સુખ ક્યાંથી મળે?
‘વેર’નું લેણું લેનારાઓ, શાદી બેડી કેદી ફરે.
લોખંડ-સાંકળ દેણાં ખાતે, ભવનાં વેરી ભેટશે;
લેણાં-દેણાં બાકી વેરે, ઘરમાં ખાતાં લડશે. – ઝેર તો.....

પ્યારા પરમ વંદનીય પતિ શ્રી, ખાટી કઢીને વખોડશે;
ખાટું દહીં તમે લઈ આવ્યાં તાં, મીઠી મોં મચકોડશે.
ધીમે-ધીમે ઘરને મોર્યે, સાસુ-સસરા ઝડપાશે;
‘ટંગ-વોરો’ પાકિસ્તાની, ભારતને સળગાવશે. – ઝેર તો.....

તલવારોની ધાર ઉપર છે, માયા કેરી મધની લાળ;
ચાટો ત્યારે જીભને કાપે, વ્યભિચર વકી સ્વાર્થ કટાર.
કરવત, કાતર, કુસંગી સહુ, સ્નેહી જુદાં કરશે;
દોરો, સોઈ, સજ્જન, સત્સંગ, સાંધી ભેળાં જમશે. – ઝેર તો.....

‘મારું સારું’કહીને વીંટિ, મમતા બેની ‘મહાભારત’;
‘તારું’ ટાળું બોલી ખૂંચવે, કૈકયી કજિયા ‘રામાયણ’.
કાશીની કરવત છે દુનિયા, આતે-જાતે વેરશે;
મોહે મૃગજળ પીવાં ભમિયા, દુનિયા ચલતી ‘વેર’ સે. – ઝેર તો.....

મરજીથી કીધાં છે સોદા, ભૂલો ભાંગી નાખ મૂઆ;
‘ઈફેક્ટો’થી ‘કોઝિઝ’ને જો, પડઘાયા ખુદના પડઘા.
‘કરમ’-બંધારણથી તેનાં, કર્તા જ પકડશે;
ભોગવીએ છે તે જ ગુન્હા છે, દેણાં આપી છૂટજે. – ઝેર તો.....

આડઈરૂપી વિકૃત અહમે, લૂંટ્યું છે પણ દીધું નહીં
ઉપરવાલે ખુદા કે ઘર, દેર હૈ, અંધેર નહીં.

મેળ તો પોતાનાં જ, 'ફીટ' કરવા પડશે;
પોતાપણું છૂટશે તું મહીં, ખોજી ખુદને મેળવજે. - ઝેર તો.....

'રોગ'થી પૂર્વે બની છે, કુદરત એની બનાવનાર;
તેથી તો દુઃખ આવ્યાં, પહેલાં સહનશીલતા છે તૈયાર.

વીંટાયેલી પાઘડીનાં, આંટા જો 'ઉકેલ' છે;
નોધારા સંસાર અ-સારે સાર કાઢી તરજે. - ઝેર તો.....

આપણી નજદીક રહેનારા, આપે મોક્ષની 'લોટરી';
મૈત્રી રાખી સળી કરનારા, વહોરાવે ઝેર-ગોચરી.

ધક્કા મારી દુનિયામાંથી, મોક્ષે મોકલશે;
ઝેર-પિયાલા વાપરનારા, અમ્મરપદને પામશે. - ઝેર તો.....

વિશ્વાસુનો ઘાત કરે છે, આત્મ-પરાધક મતલબીઓ;
ભોળાંને ભરમાવી દૂંધે છે, કપટી મૈત્રી દંભીઓ.

ધક્કા-ધોખા દેનારાંને, મહીલીં કેડ જ મારશે;
નિરંતરના અંતરદાહો, આખા જીવતર બાળશે. - ઝેર તો.....

કોઈ મારું અપમાન કરે તો, મારી કેવી સ્થિતિ થાય?
તેવી રીતે કોઈ પણ જીવને, મારાથી ના અપમાનાય.

આટલી અમથી જાગૃતિથી, માનવતાયે મ્હેંકશે;
હિતકર, મિતકર, પ્રીતકર, સાત્વિક, વાણી જગને રુચશે. - ઝેર તો.....

'મારું-મારું' થાતું હોય ત્યાં, 'મહાભારત' છે પરાર્થના;
'તારું-તારું' થાતું હોય ત્યાં, 'રામાયણ' પરમાર્થના.

'અહમ્'નાં રક્ષણ ને માટે, લડશે તેવાં મરશે;
બીજાને સુખ દેનારાઓ, લોક-હૃદયમાં જીવશે. - ઝેર તો.....

સતયુગમાં જે નિયમ ઘડિયા, કળિયુગમાં કોણ પાળશે ?
'લાઉડ સ્પીકર'ને 'માઈક' વિનાના, સાધુને કોણ સાંભળશે ?

‘ડાહડા ઘી’નું ખઈને મોટા, અવાજથી કોણ બોલશે ?

સારા વક્તાઓને બહેરા, શ્રોતાઓ મૂંઝવશે. – ઝેર તો.....

હૈયાફૂટાં નાદારોને, દુકાનદારો બાંધે છે;

ઘેટાંને વાડામાં પૂરી, ભરવાડો બહુ મ્હાલે છે.

કરમના ફૂટાં કરહણિયાને, ડોળિયાં ખાવા મળશે;

બાળોતિયાનાં બળેલાં જીવની, ભરહડે ઘી હોમાશે. – ઝેર તો.....

શાસ્ત્ર-વચનનાં તાવીજ પહેરી, ફરતાં-ચરતાં ઉપદેશક;

જેવાં ગુરૂ તેવાં શિષ્યો, શંભુમેળે પક્ષો-ગચ્છ.

ગુજરાતી પરજા છે ગાંડી, પાખંડોને પૂજશે;

મહાવીર જીવતાં આવે તો પણ, ‘સાબિતી’ઓ માગશે. – ઝેર તો.....

અંધાપાને દીવો, દર્પણ ! દૃશ્યો ક્યાંથી દેખાડે ?

દંભી ભ્રષ્ટાચારીઓને, દુનિયા ક્યાંથી સ્વીકારે ?

દંભાવાણી કુ-કર્મીને, પાપ જ પકડી મારશે;

લોખંડી નૌકા-વિહારે, ભવસાગર ડુબાડશે. – ઝેર તો.....

લંપટ-કામી-ભોગી જીવની, રમણી રમણા સુ-ત્યજ છે;

ધર્મધુરંધરનાં દેખાડા, ખાડા-અખાડા દુઃત્યજ છે.

આભૂષણ ત્યજવા સહેલાં છે, દૂષણ દિલને ડામશે.

હાથે કરિયાં હૈયે વાગ્યાં, પ્રતિક્રમણાં કરી છૂટજે; – ઝેર તો.....

હેતુ વગરની હડિયાપટ્ટી, ધ્યેય વિના સૌ ધૂળધાણી.

ધણી વગરના ઢોરાં જેવાં, ભટકું સામાજિક પ્રાણી;

પાપોનાં પડખાંને પડધે, જીવતાં મૂઆ ભટકશે;

નાની વાતે મોટા ઝઘડાં, ઘરના સાપ જ કૈડશે. – ઝેર તો.....

પોતાની ભૂલ વિના કોઈ, ધૂમતા નથી આવાગમને;

‘સ્વરૂપ’-વિસ્મૃતિ વિરાધન, ‘કર્તા’ને જ પકડશે.

ઝાઝાં પાપો હોંશે કીધેલ, કળિયુગમાંહી જન્મશે;

થોડું જ પુણ્ય કર્યું હોય તે જીવ, ‘અક્રમ’પામી છૂટશે. – ઝેર તો.....

માણસજાતિ વિના કોઈ, નથી સળગતું ચિંતામાં;
લખચોરાસી યોનિઓમાં, ચિંતા નામી ચિંતા નથી.

‘એ.સી.’ને ‘કુલરો’માં બેઠાં, પરસેવાયે નીકળશે;
સર્વ કષાયો પર પ્રીતિ છે, ચોરો ઘરમાં જમશે. – ઝેર તો.....

રાજા હો કે રૈયત હો પણ, છેલ્લી નીકળશે મૈયત;
ઘણિયાણી કે ઘણી તું હો પણ, સ્વીકારવાની છે હકીકત.

જીવતો રે’જે વર્તમાને, ભૂલવું પડશે ‘Past’ ને ;
જીવતે જીવ ભલે ડૂબકાં ખાધાં, તરવું પડશે લાશને. – ઝેર તો.....

જેવું તને જોઈએ છે, તેવું પહેલાં આપજે;
જેવા ફળ ચાખવા છે, તેવા બીજ રોપજે.

કેરી તારે ખાવી હોય તો, આંબલા તું રોપજે;
કાયા કેરી ઘરતીમાંથી, દ્વેષ-હિંસા નીંદજે. – ઝેર તો.....

આત્માને સજીવન કરી આપી, જાગૃત રાખે પ્રતિક્રિયા;
અંદરની અથડામણ ટાળે, બીજી આજ્ઞા નિરંતર.

ક્રિયાનું ફળ ભોગવી જાણ્યું, ભવિષ્ય-ભાવક બીજમાં;
માનસ-ભૂમિનાં ખેતરમાં, ગાંઠો પાડે વિષમતા. – ઝેર તો.....

છૂટવા માટે સહેલી ચાવી, કોઈને ના દેશો પડકાર;
તીર્થંકર જે રીતે છૂટ્યા, તે મારગથી સાક્ષાત્કાર.

મહીંલી પક્કડ છોડી દઈને, જમા ખાતું ખોલજે;
નિજદોષોને દેખી-જાણી, ‘પ્રતિક્રમી’ ઠરજે. – ઝેર તો.....

કરિયું, કરાવ્યું, અનુમોદયું તે, નિમિત્તો પકડશે;
કર્મો ખપાવી દેનારાઓ, માથે આવી પડશે.

વેર વધારે એવા બીજને, ઊગતાં છેદી શમજે;
‘દાદા’પાસે શક્તિ માગી, અંદર ચોખ્ખું કરજે. – ઝેર તો.....

જેણે ઝેર પાયાં તેને, દીધા જેણે આશીર્વાદ;
ચૂકતે હિસાબ દઈ, છૂટી ગયાં વીતરાગ.

‘ભોગવે છે તેની ભૂલ’, અંતરમાં ઘૂંટજે;
 ‘ઐઝસ્ટ એવરીવ્હેર’, અથડામણથી છૂટજે. – ઝેર તો.....

જન્માંતરની જાત્રાઓમાં, અગડં-બગડં કીધી હોય;
 ‘સર્વેની માફી માગું છું’, અંતરનાં આંસુથી રોઈ.
 લેણાં-દેણાં પૂરાં કરશું, ત્યારે દુનિયા છોડશે;
 કેવળ આત્માને સરવૈયે, અમૃત પીવાં મળશે.
 કેવળ આત્માને ભરપટ્ટે, અમૃત પીવાં પડશે. – ઝેર તો.....